

СТАНОВИЩЕ

От Проф. Д-р Нася Борисова Томлекова
определена съгласно Заповед № РД 16/807 от 18.06.2024 год.
на Ректора на Аграрен университет – Пловдив
за член на научното жури

относно конкурса за „доцент” по:

област на висше образование: **6. Аграрни науки и ветеринарна медицина**

професионално направление: **6.1 Растениевъдство**

научна специалност: „Биохимия на растенията“

обявен в ДВ бр. 36 от 23.04.2024 год.

с кандидат Аделина Славова Харизанова

от Аграрен университет – Пловдив, Агрономически факултет,
катедра Физиология на растенията и биохимия

1. Кратко представяне на кандидата.

Аделина Славова Харизанова е утвърден изследовател и преподавател в областта на растителната физиология и биохимия, с богат опит в агрономията и растителната защита. Тя има трудов стаж в Аграрния университет в Пловдив, където е заемала длъжностите асистент и главен асистент по Биохимия на растенията от 2017 г. Завършила е бакалавърска и магистърска степен по Растителна защита в Аграрния университет – Пловдив, а през 2017 г. е придобила докторска степен по Физиология на растенията в същия университет. Освен преподавателската си дейност, тя е активно ангажирана в научно-изследователски проекти, консултантска дейност и търговия със селскостопански продукти. Д-р Харизанова е член на редакционния борд на „Journal of Central European Agriculture” и участва в Консултативния съвет към ОСП при „СЖС България“ ЕООД.

2. Общо описание на научната продукция.

В конкурса за „доцент” д-р Аделина Харизанова участва с обща продукция от 35 труда, групирани по следния начин:

❖ Научни-публикации по номенклатурната специалност – 35 броя, от тях:

- Публикации, свързани с докторската дисертация – 5 броя, които не подлежат на разглеждане;

- Публикации с импакт фактор – 5 броя с общ IF 7,8, както и с общ SJR 1,992, Q2 (1 публикация), Q3 (1 публикация), Q4 (2 публикации);

- Публикации в рецензирани и реферирани научни списания – 30 броя;

- Публикации в сборници от конференции – 19 броя.

Личното участие на д-р Харизанова в посочените 35 труда се илюстрира с факта, че 1 е самостоятелна, в 12 - е първи, в 17 – е втори, а в останалите 5 - е трети и следващ автор.

❖ Учебници – 1 брой.

За изготвяне на становището подлежат на анализ **35 броя публикации.**

3. Преподавателска дейност.

Д-р Аделина Харизанова е преподавател в Аграрен университет от 2017 год. и извежда упражнения по биохимия. През този период кандидатката е участвала активно в обучението на студенти (български и чуждестранни) и е допринесла за развитието на учебния процес чрез иновации и методологични подходи. Основните ѝ задължения включват провеждане на лекции (126 часа), упражнения (1984), семинари по Еразъм (75) и ръководство на дипломни работи (извънаудиторна заетост ~364 часа).

Учебна заетост: Д-р Харизанова е преподавател със стаж 7 години. През последните шест години кандидатката е ръководила 5 дипломанти, които успешно са защитили дипломни работи в областта на биотичния и абиотичния стрес, общо: бакалаври (2) и магистри (3).

Публикувани учебни материали: Харизанова, А. Силицийт и стресът при растенията. 2024. Академично издателство на Аграрен университет – Пловдив. ISBN - 978-954-517-332-5. 127 стр.

Участвала е в разработване на учебни програми. Общият брой часове (упражнения) е ~2549.

4. Научноизследователската дейност на гл. ас. Аделина Славова Харизанова

Области на публикуване: Научната ѝ продукция е насочена предимно към изучаването на механизми за преодоляване на стреса при растенията и подобряване качеството на растениевъдната продукция. Основните изследователски направления включват:

4.1. Приложение на силиций в растениевъдството: Изследванията ѝ показват как силицийт (под формата на H_4SiO_4) подобрява физиологичните показатели на растенията в условия на стрес (напр. паяжинообразуващ акар), като активира ензимни и антиоксидантни системи. Проведените изследвания върху ефектите от листното третиране при краставици и тиквички са фокусирани върху ензимната активност, съдържанието на фотосинтетични пигменти и антиокислителната защита.

4.2. Биостимуланти и стрес: Харизанова изучава ефектите на биостимуланти като Naturamin WSP върху растения, изложени на ниски положителни температури, показвайки как тези продукти подобряват водообмена и намаляват липидната пероксидация, състоянието на клетъчните мембрани и активирането на антиокислителната система при растения.

4.3. Микроводорасли и замърсени почви: Изследвания на ефектите от приложението на микроводорасли върху растения, подпомагащи физиологичните процеси при растения, отглеждани в замърсени с петролни продукти почви, съсредоточени върху водообмена, клетъчната мембрана и фотосинтетичната активност.

4.4. Биостимуланти и качество на добива: Проучванията ѝ включват приложението на биостимуланти за подобряване на съдържанието на аминокиселини и други хранителни вещества в люцерна, както и повишаване на активността на ензимите от азотния метаболизъм.

4.5. Оптимизация на добива на кориандър: Чрез изследване влиянието на различни предшественици и нива на азотно торене върху продуктивността и качеството на кориандъра установява по-подходящи агротехнически подходи за Югоизточна България. Гл. ас. Харизанова активно публикува резултатите от своите изследвания в реномирани научни списания както с висок, така и с по-нисък импакт фактор, което демонстрира широката приложимост и значимост на нейната работа в различни научни области.

Цитиране и рефериране на научната продукция: Научната продукция на гл. ас. А. Харизанова е добре реферирана в научната общност, което свидетелства за значимостта и влиянието на нейните изследвания. Публикувана е в списания с различни импакт фактори и SJR класирания, вкл.:

Списания с висок импакт фактор: *Industrial Crops and Products* (IF 5.9, SJR Q2)– Статия 3

Списания със среден и нисък импакт фактор: *Acta Agrobotanica* (SJR Q2, IF 1.2); *Agronomy Research* (SJR Q3); *Journal of Central European Agriculture* (SJR Q4, IF 0.7); *Turkish Journal of Agricultural and Natural Sciences* (SJR Q4)

Рецензирани списания: *Agricultural Sciences*; *Scientific Papers. Series A. Agronomy*; *Scientific Papers. Series B. Horticulture*.

Освен публикациите в международни списания, гл. ас. Харизанова има значителен принос и в националната научна литература чрез публикации в специализирани издания като „*Растителна защита & семена и торове*“. Тези публикации демонстрират не само

академичната, но и практическата приложимост на нейните изследвания в областта на растениевъдството и растителната защита. Книгата „Силицият и стресът при растенията“ (2024), издадена от Академично издателство на АУ, представлява обобщение на защитения ѝ дисертационен труд и допринася за разпространението на знанията в тази специализирана област. А. Харизанова активно участва в научни конкурси и конференции, където нейните трудове получават признание и се цитират от други изследователи, което подчертава нейния принос към развитието на аграрните науки.

В обобщение, научноизследователската дейност на гл. ас. Аделина Харизанова се фокусира върху съвременни проблеми в растениевъдството, използвайки иновации за подобряване на устойчивостта на растенията към стрес. Нейните публикации и книга демонстрират високо качество и значимост, с добро цитиране в академичната среда. Проучванията ѝ значително допринасят за растителната физиология и агрономията, а нейната работа е публикувана и в рецензирани научни списания и монографии, подчертавайки международното значение на изследванията ѝ.

Участие в научни проекти: Гл. ас. Аделина Харизанова активно участва в научни проекти, фокусирани върху устойчивостта на земеделските култури, използването на биостимуланти и микроелементи за подобряване на добивите, както и прилагането на иновативни методи за справяне със стресови фактори при растенията. Тя работи по проекти, финансирани от национални и международни източници, което показва широкото приложение и значимост на нейните изследвания в практиката.

5. Забележки и препоръки.

Въпреки, че Др. Харизанова отговаря на изискванията на конкурса, бих искала да направя следните препоръки: Наблюденията върху научната дейност на гл. ас. Аделина Харизанова сочат необходимост от увеличаване на публикациите в списания с по-висок импакт фактор и от разширяване на международното сътрудничество. В бъдеще е препоръчително също така да се задълбочат изследванията в определени научни области, които имат потенциал да доведат до нови и значими открития. Нямам съществени забележки относно оформянето на документите, с изключение на няколко дребни детайла. Например, не е изброено кои чужди езици владее кандидатката, въпреки че е описано нивото на владеене.

6. Заключение.

Въз основа на извършения анализ на педагогическата, научната и научно-приложната дейност на кандидатката, заключавам, че Аделина Славова Харизанова отговаря на изискванията, зададени от Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за приложение на същия закон (ППЗРАСРБ) и вътрешните правила на Аграрния университет.

Представените материали за конкурса, включително документи, справки, публикации, приноси, цитирания и доказателства, недвусмислено потвърдиха, че кандидатката Аделина Славова Харизанова притежава дълбоки теоретични знания и значителен професионален опит в областта на научната специалност „Биохимия на растенията“.

Съгласно тези тези констатации, изразявам **положителна оценка** за цялостната ѝ дейност и препоръчвам на почитаемото Научно жури също да гласува положително. В допълнение, предлагам на Факултетния съвет на Факултета по Агронимически науки, катедра „Физиология на растенията и биохимия“ при Аграрния университет – Пловдив да избере Аделина Славова Харизанова за заемане на академичната длъжност „**доцент**“ по научна специалност „**Биохимия на растенията**“.

Дата: 01.09.2024 г.

Гр. Пловдив

ИЗГОТВИЛ
СТАНОВИЩЕТО:.....

(Проф. Нася Томлекова)